

ΓΙΑ ΝΑ ΜΑΘΑΙΝΕΤΕ

ΤΟ ΚΑΡΝΑΒΑΛΙ

Το γνωστόν σοβαρόν και οικογενειακόν Γαλλικόν «Ημερολόγιον του Κοίμου» γράφα τα έτη δια την ιστορία του Καρναβαλιού και την καταγωγή και εξέλιξί του, διά μέσου των αιώνων.

Το Καρναβάλι, όπως και η περισσότερες γιορτές, είνε παρμένες από τους Έλληνες, οι οποίοι πάλιν τις δανειοτίκανε από τους Αιγυπτίους, μεταμορφωμένες λίγο, έως ότου να έλθουσε στην εποχή μας.

Οι Αιγύπτιοι τας έλεγαν τας εορτάς αυτές : «Η γιορτή του βοός Χερουμπ» και έγυριζαν παντού, τις ημέρας των εορτών αυτών τα βώδια τους, τα πεύδ μεγάλα και τα πεύδ παχειά, με χρυσαυμένα τα κέρατα και στολισμένα με λουλούδια.

Οι Αιγύπτιοι ουδέποτε έσφαζαν η έτριωναν τα βώδια. Ούτε τα έθνοιαζαν άπάνω εις βωμούς. Ούτε τα έκαμαν η τα έφηναν εις τους θεούς. Τα προσέφεραν μόνον δολοζώντανα εις τον θεόν Νείλον ποταμόν, εις τον όποιον τα έτριωναν ζωντανά και τα παρέσυρην εκείνους.

Πρακτικώτεροι ήμεις τα τρώμε.

Το «εργατικό βώδι», των Ελλήνων και των Ρωμαίων, ήταν έξ ίσου έπίσης σεβαστόν. Έγένοντο και εις την Ρώμην και εις την Ελλάδα, τέτοιες περιφορές του βοός, αλλά πεύδ διακριτικές, από τις σημερινές μας μασκαράτες.

Και εις την άρχαία Ελλάδα τα «αροτριώντα βώδια», έθεωρούντο κάτι ιερόν, και ό φόνος των έθεωρείτο εγκλήμα.

Η ιστορία αναφέρει ότι οι άρχαιοι Αθηναίοι έξαναγκασθέντες από κάποιον χροσμό, να θυσιάσουν ένα βώδι, καταδιώξαν κατόπιν τον χροσπην που το έσφαξε και τον εκνυήρησαν όχι μόνον έξω της πόλεως, αλλά και έξω της Αττικής, μη επιτρέψαντες εις αυτόν, ούτε εις τας Αθηναϊκάς άποικίας να σταθί.

Τόν έδικασαν κατίπην, έρήμην, εις τό δικαστήριον και καταδικάσθη εις την βαρύτεραν των ποινών, επί «άνθρωποκτονία». Τούτο δείκνυει πόσον η γεωργία, εις τους άρχαίους ήτο σεβαστή, πόσο φροντίζαν για αυτή και σε ποιά σημείο μπορούσαν να φθάσουν, διά τό χατήρι της.

Και εις πολλά άκόμη μέρη της σημερ.νής Ελλάδος και ιδίως εις τα τουρκοκρατούμενα, οι χωρικοί ουδέποτε τρώγουν βωδινό. Τούτο έμεινε σήμερα, εις πολλά όρεινά μέρη της Μακεδονίας, την Θράκην και τον Πόντον.

Έμειναν άκόμη, σε μερικές Γαλλικές επαρχίες, λίγα λείψανα του άρχαίου αυτού έθιμου των «αροσθίων», άν και σήμερα έχασε πολύ, από την παλιά του λάμψη. Την Πεντικοστήν εις τό Μοντελιμόρ, περιφέρουν έν δόξη και πωμπή, στολισμένους, εις τους κεντρικούς δρόμους, τους... όνους της περιφερείας. Και έπειτα τα βώδια και τις άγελάδες με όργινα και μουσικές, ομπάτες και κουνούνια.

Στην παλιά εποχή η γιορτή αυτές διαρκούσαν τρεις ημέρες. Η πρώτη ημέρα ήτο αφιερωμένη εις τας εκκλησιαστικας τελετάς και οι γεωργοί έπήγαιναν εις την λειτουργίαν στεφανωμένοι με άνθη και κλώνους άγριοσρωδιάς, τις κομπής προηγείται ό Δίμαρχος, κρατώντας άνθόδεσμες δεμένες, με πλατείες πολύχρωμες κορδέλλες. Μετά την λειτουργίαν οι χωρικοί σύροντες και τα ζώα τους, έπήγαιναν εις την πλατειάν όπου οι νεοί και οι νέες χόρευαν.

Την δευτέραν ήμεραν οι γεωργοί, βαρβαλικευμένοι επάνω σε ήμιόνους πλούσια στολισμένους με λουλούδια, κουνουνάκια κορδέλλες και φινιραχτερά κνήμα, με τις γυναικες και τα κορίτσια τους, καρβάλλα και άλλα, έκαναν επισκέψεις εις τας έπισύλεις και τα τριγύρω της πόλεως τουφλίκια, μοιράζοντας τό «άντιδώρο» της χθεινής μεγάλης λειτουργίας.

Τις κομπές αυτές τις άκολουθούσαν πάντοτε μουσικοί διάφοροι και έτσι όλη η περιφέρεια έπερνε μια όψη πανηγυρική. Στα κονάκια και τα μεγάλα έξοχικά σπίτια τότε εστήνοντο χοροί, ενώ η νοικοκυρές έστρωναν μεγάλα τραπέζια για τους επισκέπτας γεμάτα μεζέδες, φαγητά και λιχουδιές.

Η τρίτη ημέρα ήταν η πεύδ ένδιαφέροισα, έξ αιτίας του περιεργού χαρακτήρος που είχε. Τότε γινότανε και ό διαγωνισμός «της γραμμής του άδλακού».

Όλοι οι γεωργοί μαζούντουσαν σε μία πεδιάδα. Ηχοχοντο όλοι οικογενειακά, και από τα περίχωρα άκόμη, με τις οικογένειές των, άπάνω στους άραμπάδες, τα κάρα η τις σούστες τους, στολισμένους με κλάδους πρασίνους, με άνθη, με κορδέλλες. Εκείνου του γεωργού ό άραμπάς, που θ' άφινε στη γη, τις πεύδ ίσιες και πεύδ βαθείες αυλακίες της ροδάς, εκηρυσσοτο νικητής και «βασιλεύς».

Επιτροπή δημογερόντων έκρινε τις αυλακίες, άπένευμε τό βραβείο και έδιδε άκόμη ως έπαθλα ένα γεωργικό έργαλείο εις τον νικητή.

Στην εποχή των Γαλατών, τό κόψιμο του ιερού και μυθικού φουτού των «Γκν» γινότανε, προηγουμένον πάντοτε ενός ταβού, που τον άκολουθούσανε οι ιερείς, με τα πρόσωπα σκεπασημένα με πρωτογενείς μάσκες, που είχαν την μορφή διαφόρων ζώων, τυλιγμένοι με δερμάτα θηρίων η κατοικιδίων ζώων.

Τόν μεσαίωνα η εορτές των Καρναβαλιών διπυθόνοντο από την εκκλησιά. Μα γρήγορα παρεξέκλιναν σε άληθινα Σατουρνάλια και είνε γνωστός η γιορτή «των τρελλών», των «αθών», της «άλεπούς» και οι λοιπές.

Στην Ιταλία, τα καρναβάλια, έφθασαν στο μεγαλειότερο σημείο της λαμπρότητός των, κατά τον 16ον αιώνα.

Άλλομόντο έμεινε και σήμερα άκόμη, τό παιχνιδί του «Μοκολέττο».

Τό παιχνίδι αυτό ήταν τό εξής :

Κάθε άνθρωπος κρατούσε ένα κεράκι και πήγαινε στην κεντρική πλατεία της πόλεως η του χωριού, όπου ήταν οσημένο ένα μεγάλο οκιάχτρο, που είχε στο πρόσωπό του την προσωπίδα της Αποκρηάς. Εκεί μέσα σε φωνές και σε τραγούδια έβαζαν φωτιά και έκαμαν τό άστέιο είδωλο. Από τη φωτιά εκείνη άναβε ό κάθε ένας τό κεράκι του, που τό λέγαν «Μοκολέττο». Όλοι τότε κύτταζαν να σβύσουν τό κεράκι του πλοσίον των, προσέχοντας να μη τους σβύση άλλος τό δικό τους.

Έτσι γινότανε μια μεγάλη φασαρία, γέλια, άστέια, φωνές ικανοποιήσεως, κωμυητά, παιχνίδια, κρωγές στενοχώριες, όταν έσβοναν κανένα κερί.

Χαιρότανε άδολα, όλο εκείνο τό μεγάλο πλήθος.

Εις τό Βέλγιον και εις αυτές άκόμη τας Βρυξέλλας, τας άπόκρηες, κυκλοφορούν στους δρόμους οι «μεγάλοι Γιγάντες». Γίνεται δε και πόλεμος, με «ρεγκνυτες», κάτι ξερά, μικρά γλυκίσματα, όπως ο' έμας ό χαρτοπόλεμος με τό «κομφετί».

Σ' όλα σχεδόν τα χωριά της Γαλλίας, τας Αποκρηες, φκιάνουν τηγανίτες.

Αυτό είνε ένα έθιμο, που οι Γάλλοι τό πήραν από τους Αγγλους και να η ιστορία του.

Μιά παλιά, πολύ παλιά παράδοση, λέγει, ότι την ήμερα της Αποκρηάς, όλοι οι μαθητά της παλιάς σχολής του Οδεομίνοτε, μαζεούντουσαν, στη μια μεταμεσημβρία, στη μεγάλη αίθουσα της σχολής, για τό «oisling the pan ake».

Εις την τελετήν αυτήν επιτρέπετο να παρεντίσκομπο και οι πατέρες.

Ό μάγειρος της σχολής έμπαινε τότε, μέσα εις την αίθουσα, κρατώντας ένα τηγάκι, μέσα εις τό όποιον ήταν μία τηγανίτα ζεστή -ζεστή και άχνίζουσα. Οι μαθητά χειροκροτούσαν. Τότε ό μάγειρας άκολουθούμενος από μια συνοδεία τιμητική, έκαμνε τρεις φορές, με μεγάλη πομπή, τον γύρο της σάλας, φάλλοντας τον ύμνον της τηγανίτας, ενώ η άκολουθία του κρατούσε ίσιο. Ίσού αυτό κατά παράφραση :

Τηγανίτα ροδισμένη, κανελλοπασπαλισμένη, λάδι, μέλι ποτισμένη, μ' άσπρο άλεύρι ζυμοκνήνη, στο τηγάκι ξαπλωμένη, έ και νάβερεις καυμένη, νόστιμη, ξεροψημένη, τι κακό σε περιμένει.

Και στεκόταν και έριχνε ψηλά την τηγανίτα, για να πέση μέσα εις τους μαθητάς.

Πανδαιμόνιο γινότανε τότε. Τα παιδιά, έπερταν τό ένα άπάνω εις τό άλλο, άνακατενόμενα, μαχόμενα, συναγωνιζόμενα, ποιά θα έπερνε τό μεγαλειότερο αυτής κομμάτι.

Γιατί εκείνος που θα κατόρθωνε να άρπάση τό μεγαλειότερο κομμάτι, θα ήτανε ό νικητής, θ' άνηγορευέτο τοιοούτος, και θα έπερνε για όδρο μια γουνίτα νόμισμα που ειχε τότε άξία 25 φράγκα και 25 λεπτά χρυσά. Η άνομημή γινότανε με πομπή, και ό νικητής άνεβασμένος έπειτα ο' ένα βάθρο, έτριγγε τό κομμάτι του, χειροκροτούμενος και ζητωκραυγαζόμενος από τους άλλους.

Έμεις τις τρώμε πιο ήσυχα και πιο ευχάριστα τις τηγανίτες μας.

Έπειτα τό έθιμο αυτό έπέρασε στον άγγλικό στρατό, και από τό στρατό τό πήραν οι Γάλλοι.

Στη Μακεδονία, τό βράδυ της Αποκρηάς, απαραίτητος για κάθε σπίτι, ό σκληρός χαλβάς. Τόν κάνουν «Αδσκα», τό παιχνίδι διεθνές ό άρχηγός της οικογενειας και όλοι μ' άνοιχτά στόματα τριγύρω, προσπαθούν, ποιάς θα τον χάψη.

Καμιά φορά άντι για χαλβά, βάζουν τηγανίτα διπλωμένη μέσα εις την όποιαν ένεδρεθεί ένα άναμμένο κάρβουνο μικρό, για να κάψη τον άπρόσεκτο που θα την χάψη...